

REGIONÁLNÍ GEOGRAFIE LATINSKÉ AMERIKY

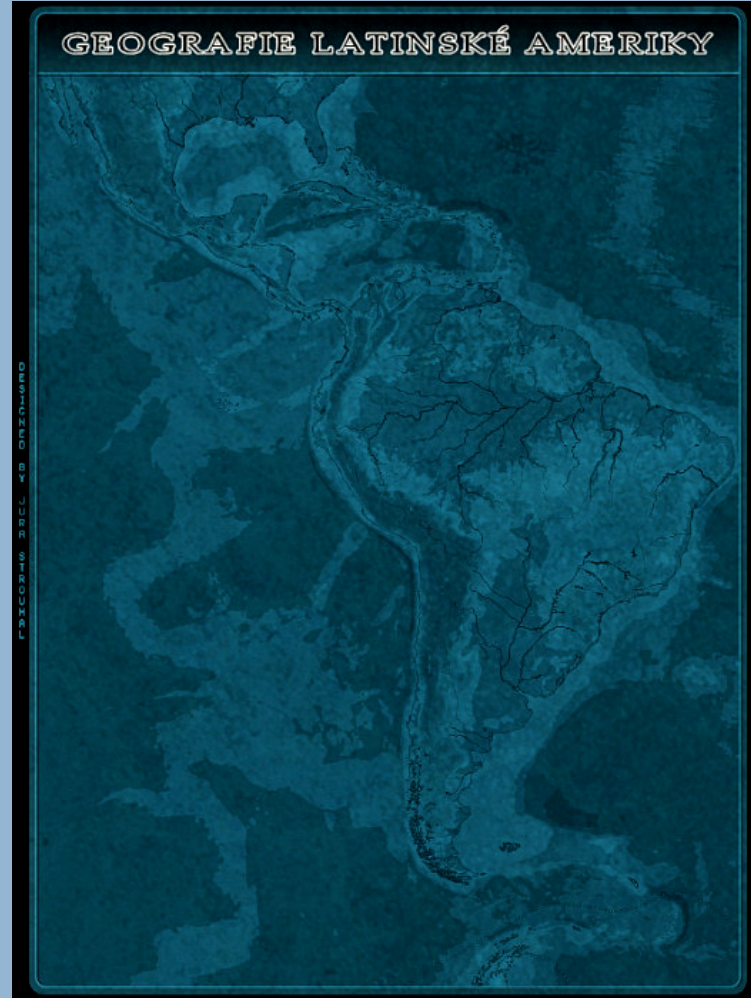
1. přednáška

Úvod, poloha a členitost

Informace

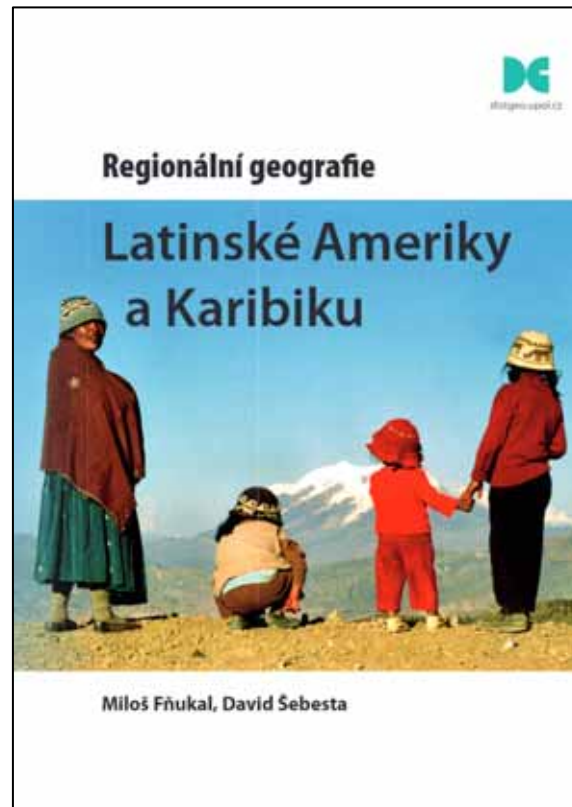
- <http://geography.upol.cz/kgg-rgla.htm>

Literatura – základní

<http://rgla.upol.cz/>

Literatura – základní

- <http://geography.upol.cz/soubory/studium/e-ucebnice/978-80-244-3846-7.pdf>

Literatura – další

- Baar, V. (1994): *Anglosaská Severní Amerika*. Ateliér Milata, Ostrava.
- Baar, V., Šindler, P. (1989): *Regionální geografie světadílů a oceánů 2*. Pedagogická fakulta OU, Ostrava.
- Votýpka, J., Jarošová, J. (1987): *Severní Amerika*. SPN, Praha.

Literatura – statistiky a přehledy

- Kol. (2005): *Democracy in Latin America : Towards a Citizens' Democracy*. United Nations Development Programme. Buenos Aires, 288 p. ISBN 987-04-0085-X – včetně přílohy (Statistical Compendium)
- Kol. (2005): *The Millennium Development Goals: a Latin American and Caribbean perspective*. United Nations ECLAC, Santiago de Chile.
- Kol. (2005): *Anuario estadístico de América Latina y el Caribe / Statistical yearbook for Latin America and the Caribbean, 2004*. ECLAC, Santiago de Chile, 488 p. ISBN 92-1-021054-9.

Literatura – doplňková

všeobecné přehledy a encyklopedie, např.:

- Anděl, J., Mareš, R. (2000): *"Nový Svět": Amerika, Austrálie a Oceánie*. Nakladatelství Olomouc, Olomouc.
- Opatrný, J. (1998): *Amerika v proměnách staletí*. Libri, Praha.

učebnice pro ZŠ a SŠ, např.:

- Voženílek, V., Fňukal, M., Mahrová, M. (2001): *Zeměpis 3. Zeměpis oceánů a světadílů (2). Amerika, Asie, Evropa*. Prodos, Olomouc.

Amerika – Nový Svět

- původní název: „Nový svět“
- od poloviny 16. století jižní část „Amerika“
- od přelomu 16. a 17. století je tento název používán i pro severní část kontinentu
- Amerigo Vespucci – italský (florentský) mořeplavec, který byl účastníkem Kolumbových výprav a kontinent „zpopularizoval“.

Geografické názvy – 4 zdroje:

- převzato z indiánských jazyků (Kanada, Haiti)
- „přenesení“ z Evropy (Nueva ..., New ..., často ale pouhé opakování, mj. Praha)
- podle osob (objevitelé, svatí, politici – Kolumbie, Bolívie, Dominikánská republika)
- obecné výrazy (Argentina, Montevideo)

Pověst o Montevideu

Monte VI de O → Montevideo

Amerika, nebo dvě Ameriky?

- pojetí se různí podle zemí i autorů
- liší se i FG a SE členění Ameriky

Někdy ani lingvisté netuší ...

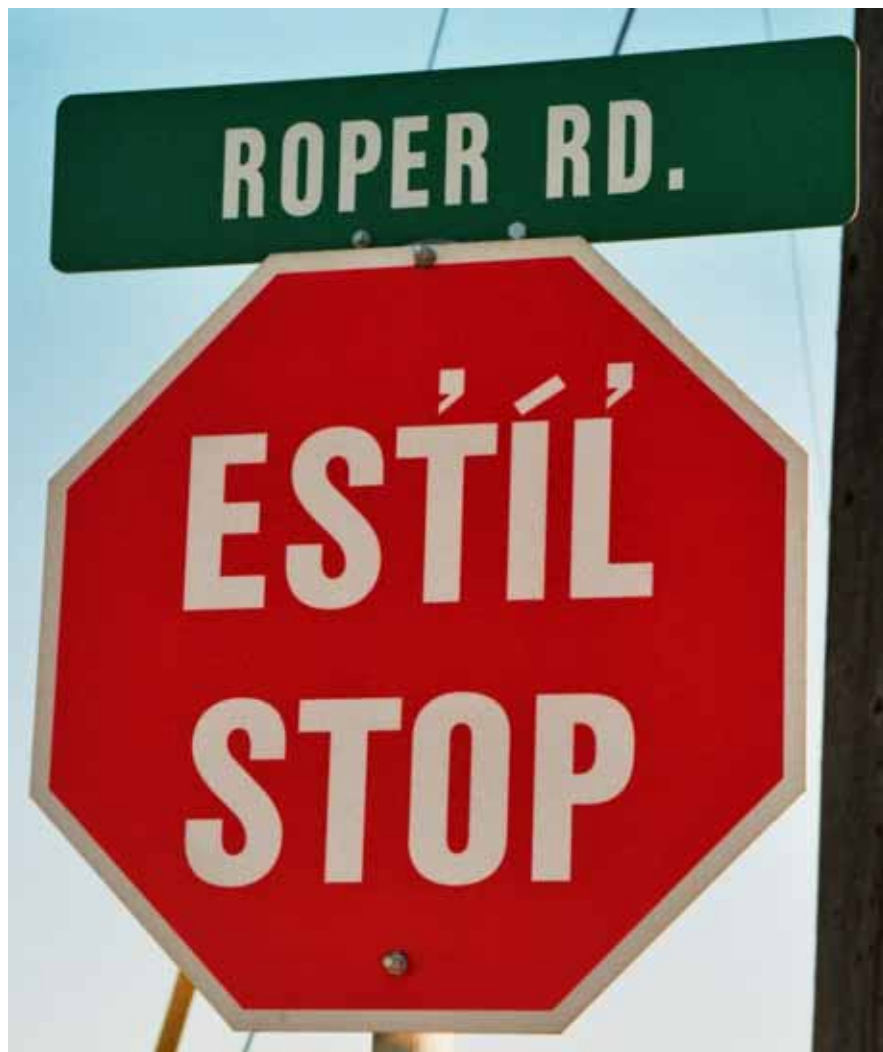
Quebecká vesnice

Saint-Louis-du-Ha! Ha!

... a někdy se mění pravopis, kvůli nevhodným konotacím ...

- Kanadská vesnice **Sheshatshit** [ʃehatʃju] (název v jazyce innu) má anglický název „raději“ v podobě **Sheshatshiu**
- Indiánský kmen v severní Kanadě byl původně označován slovem **Slave**, označení vzniklo překladem jména, které pro ně měli jejich jižní indiánští nepřátelé. Později se zdálo jméno politicky nevhodné a byla proto upravena výslovnost na ['sleɪvi], následně přizpůsoben i pravopis na **Slavé** a později na dnešní **Slavey**
 - ▣ Původní pravopis ale zůstal v některých geografických názvech, např. **Great Slave Lake**

... a někdy vítězí politická korektnost

Značka s nápisem v
jazyce shuswap, Britská
Kolumbie

... a podivná písmenka

ʔakisq̓nuk <i>Columbia Lake Band</i>	Windermere, BC
ʔaq̓am <i>St. Mary's Band</i>	Cranbrook, BC
ʔakink̓um̓tasnuq̓tiʔit <i>Tobacco Plains Band</i>	Grasmere, BC
Yaq̓an nuʔkiy <i>Lower Kootenay Band</i>	Creston, BC
Kyaknuq̓tiʔit <i>Shuswap Band</i>	Invermere, BC
ʔaq̓anq̓mi <i>Kootenai Tribe of Idaho</i>	Bonnars Ferry, Idaho
Ƙupawiq̓q̓nuk <i>Ksanka Band</i>	Elmo, Montana

FG členění

- Severní Amerika
 - Střední Amerika
 - Jižní Amerika
-
- hranicí je nejužší místo Panamské šíje (48 km)
 - Střední Amerika je pevnina mezi Tehuantepeckou a Panamskou šíjí a ostrovy v Karibiku

SE členění

- Anglosaská Amerika
- Latinská Amerika

- hranicí je státní hranice mezi USA a Mexikem

Latinská Amerika?

- různá pojetí: jazykové, územní

LATINSKÁ AMERIKA

IBEROAMERKA

HISPANOAMERIKA

Iberoamerika

Problém s Karibikem

- 1) Co patří ke Karibiku?
 - všechny karibské ostrovy, Bahamy, Belize, nejvýchodnější okraj Střední Ameriky a pobřežní oblasti Guyany, Surinamu a Francouzské Guyany (někdy též poměrně vzdálené Bermudy)
 - Co se zeměmi, kde se latinskoamerické a karibské vlivy překrývají (Belize, Nikaragua)?
- 2) Patří Karibik k Latinské Americe?

Řešení:

Pojem „**Latinská Amerika a Karibik**“ (*Latin America and the Caribbean / América Latina y el Caribe*)

Problém se Střední Amerikou

- Fyzickogeografické vymezení: *Middle America*
 - ▣ oblast pevniny mezi Tehuantepeckou a Panamskou šíjí a ostrovy v Karibiku
- Širší sociogeografické vymezení: *Middle America*
 - ▣ prostor zahrnující vedle Karibiku i pás pevninských států od Mexika po Panamu (včetně)
- Užší sociogeografické vymezení: *Central America (América Central)*
 - ▣ 7 států ležících na americké pevnině mezi Mexikem a Kolumbií
- Politické vymezení Střední Ameriky *Central America (América Central)*
 - ▣ nástupnické státy dřívějších Spojených států středoamerických (Guatemala, Honduras, Nikaragua, Salvador a Kostarika).
- Historicko-kulturní vymezení: *Mesoamerica (Mesoamerica)*
 - ▣ oblasti mayského osídlení a Aztécké říše, tj.: střední a jižní Mexiko, Belize, Guatemala, severní část Salvadoru a západ Hondurasu

Pak dává smysl ...

Pak dává smysl ...

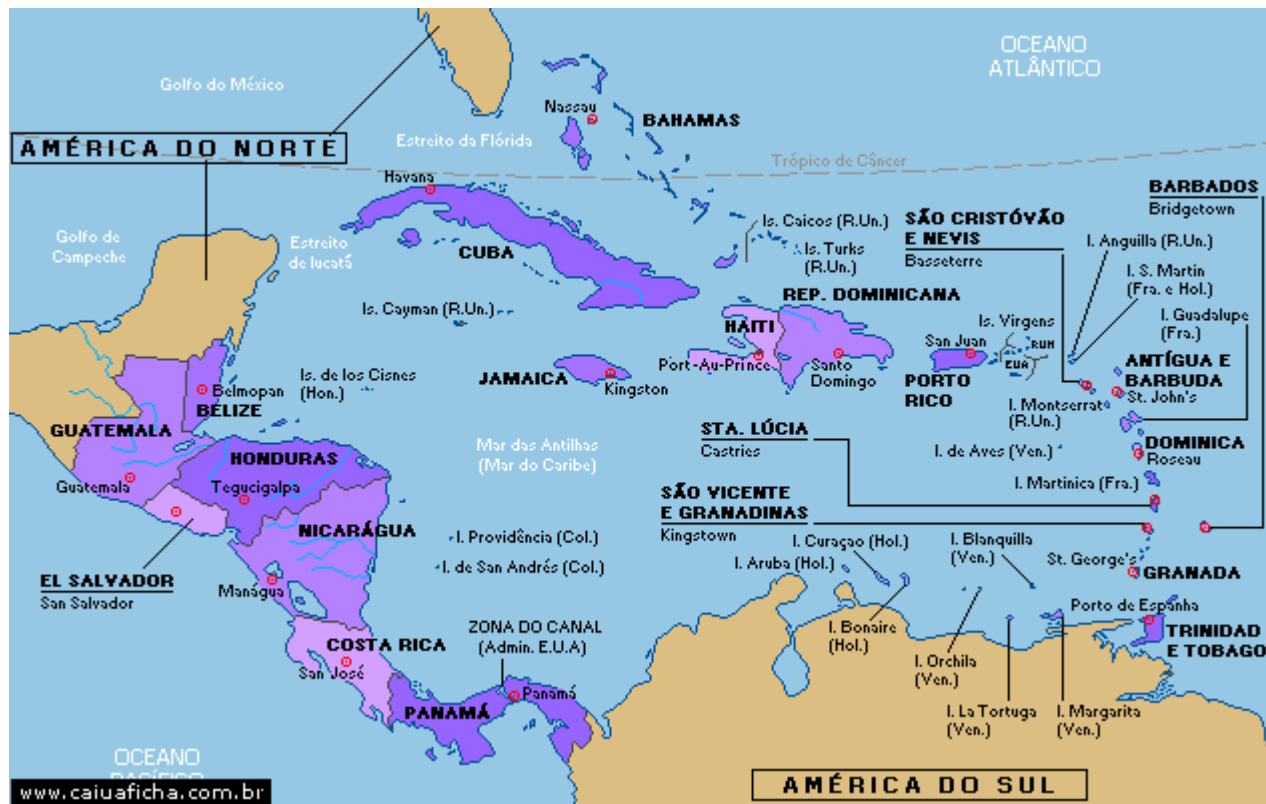

Pozor na významový rozdíl:

- *Meso-Americans* – obyvatelé Mesoameriky
- *Central Americans* – obyvatelé Střední Ameriky
- *Middle Americans* – příslušníci střední třídy v USA

... ale pozor na Brazilce

☐ América Central:

Časté chyby

- Mexiko leží ve Střední Americe
- Latinská Amerika = Jižní Amerika
- Anglofonní země v Karibiku nepatří do Latinské Ameriky

Rozloha

- Severní Amerika **24 360 000 km²**
- Jižní Amerika **17 839 000 km²**

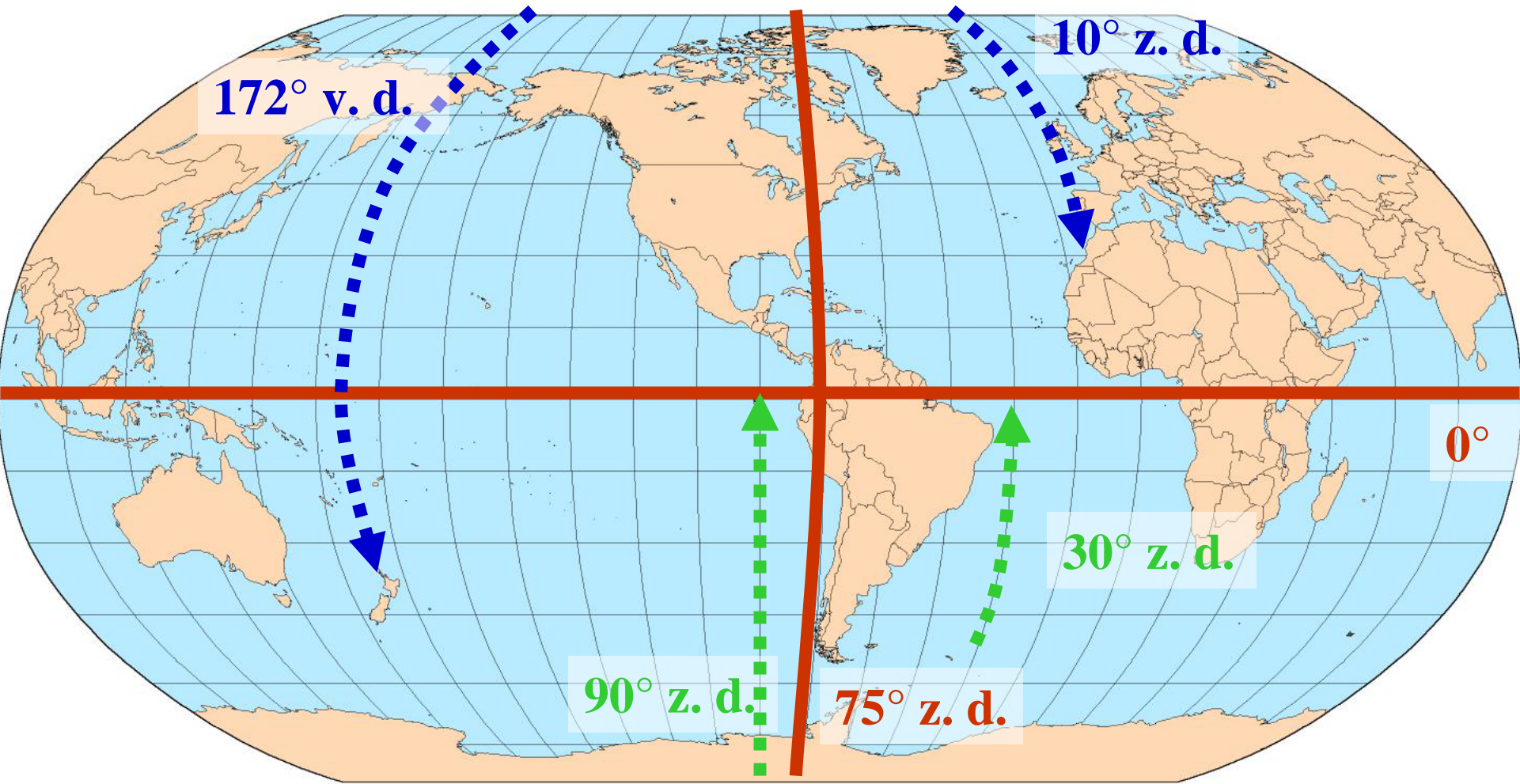
tj.:

- Severní Amerika **16 % sv. pevniny**
- Jižní Amerika **12 % sv. pevniny**

Latinská Amerika

□ Střední Amerika a Mexiko	2 480 000 km²
□ Karibik	235 000 km²
□ Jižní Amerika	17 839 000 km²
□ Celkem	20 553 000 km²

Je Severní Amerika na severu?

Paradox Panamy

Cape Murchison

71° 50' s. š.

Nordost Rundingen

11° 39' z. d.

Cape Wrangell

172° 27' v. d.

Kap Morris Jesup

83° 40' s. š.

Cape Prince of Wales

168° 05' z. d.

Cape Charles

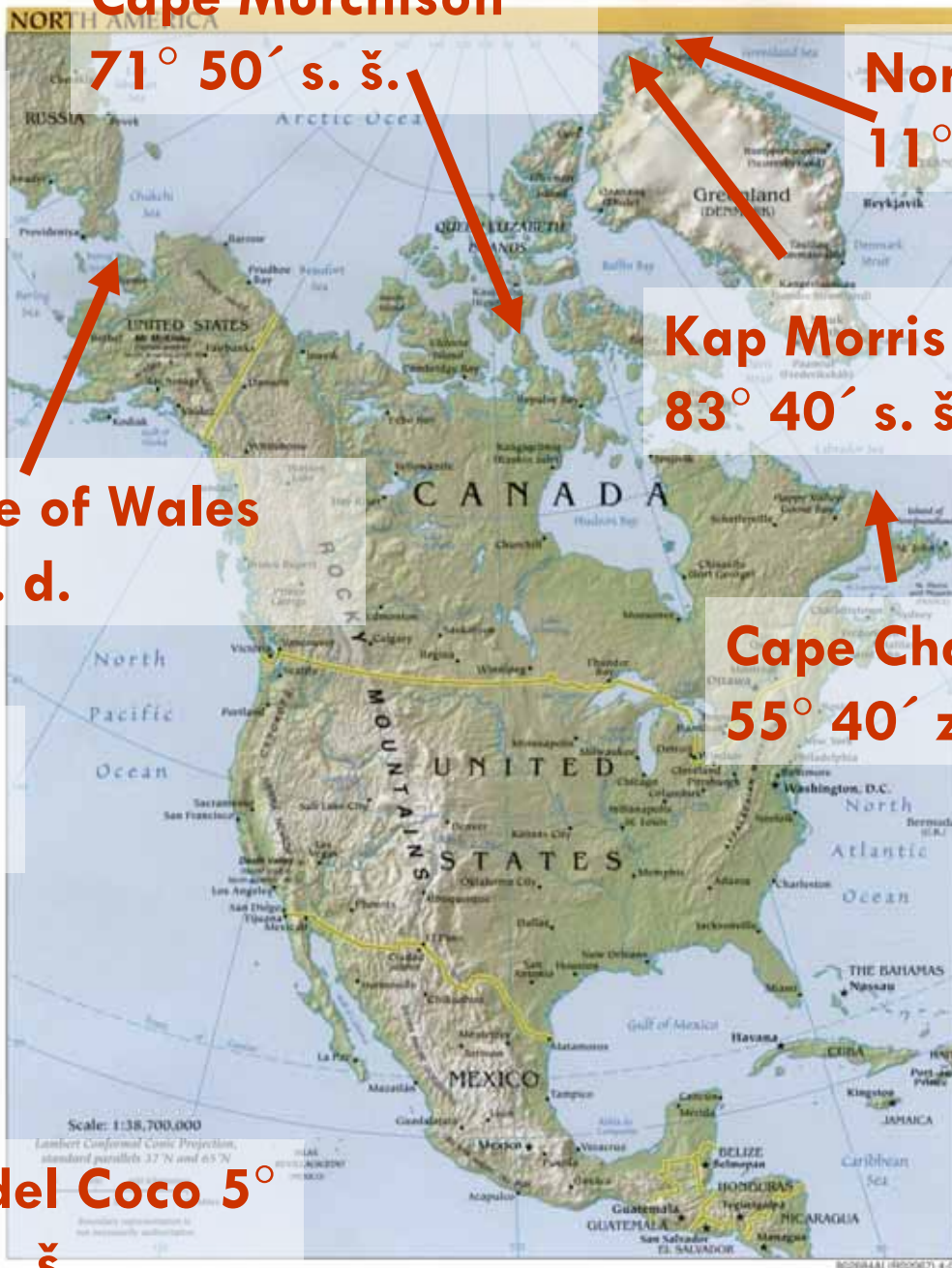
55° 40' z. d.

Punta Mariato

7° 12' s. š.

Isla del Coco

5° 35' s. š.

Punta Gallinas
12° 27' s. š.

Kudarebe / Westpunt
12° 37' s. š.

Is. Galápagos
92° 01' z. d.

Punta Pariñas
81° 22' z. d.

Cabo Branco
34° 47' z. d.

Ilha do Sul
28° 50' z. d.

Cabo Froward
53° 54' j. š.

Is. Diego Ramírez
56° 32' j. š.

Punta Gallinas

Punta Pariñas

5 170 km

Cabo Branco

7 350 km

7 550 km

Cabo Froward

Cabo de Hornos

Mount McKinley
6 194 m n. m.

Death Valley
- 86 m

Chimborazo
6 310 m n. m.

Volcán Gaullatiri 6 060 m n. m.

- 8 066 m

Aconcagua
6 959 m n. m.

Gran Bajo de San Julián -
105 m

Horizontální členitost

- Severní Amerika:
 - ▣ délka pobřeží 75 600 km (nejvíce mezi světadíly)
 - ▣ Ostrovy a poloostrovy tvoří 1/4 plochy
- Jižní Amerika:
 - ▣ délka pobřeží 28 700 km
 - ▣ ostrovy a poloostrovy tvoří 1 % plochy

Západní Indie
(West Indies)

Velké Antily
208 tis. km²

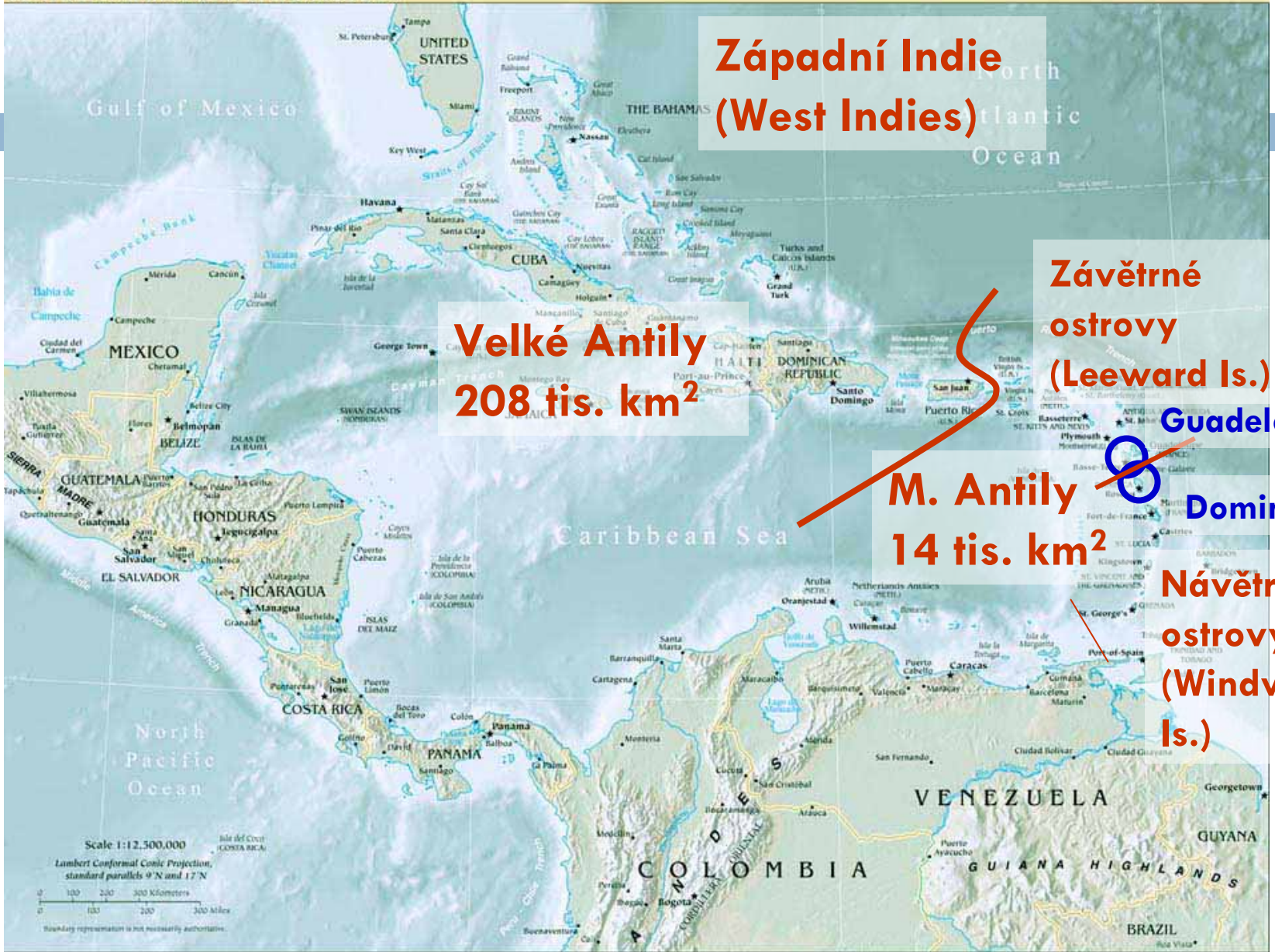
Závětrné ostrovy
(Leeward Is.)

M. Antily
14 tis. km²

Guadeloupe

Dominika

Návětrné ostrovy
(Windward Is.)

Paradox Nizozemských Antil

Pozor!

- *West Indies* = karibská oblast (Západní Indie)
- *Western India* = západní Indie
- *India* = Indie
- *Indian* = Ind, Indián
- *West Indian* = Indián; obyvatel Karibiku (podle kontextu)
- *East Indian* = Ind

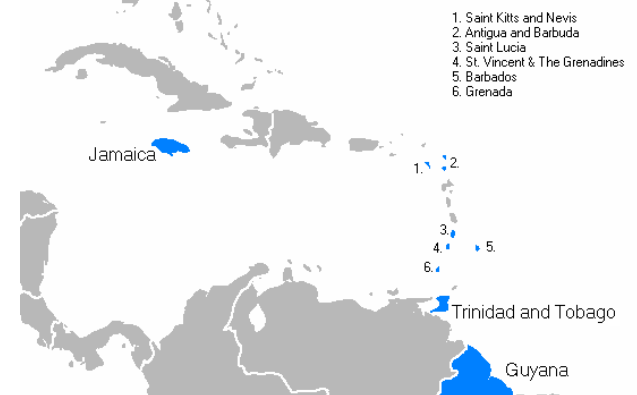
West Indies

- V anglofonních zemích je označení West Indies častější než the Caribbean:

ICC Cricket World Cup
WEST INDIES 2007

2007 Cricket World Cup Host Countries

(Pen. de la) **Guajira**
14 tis. km²

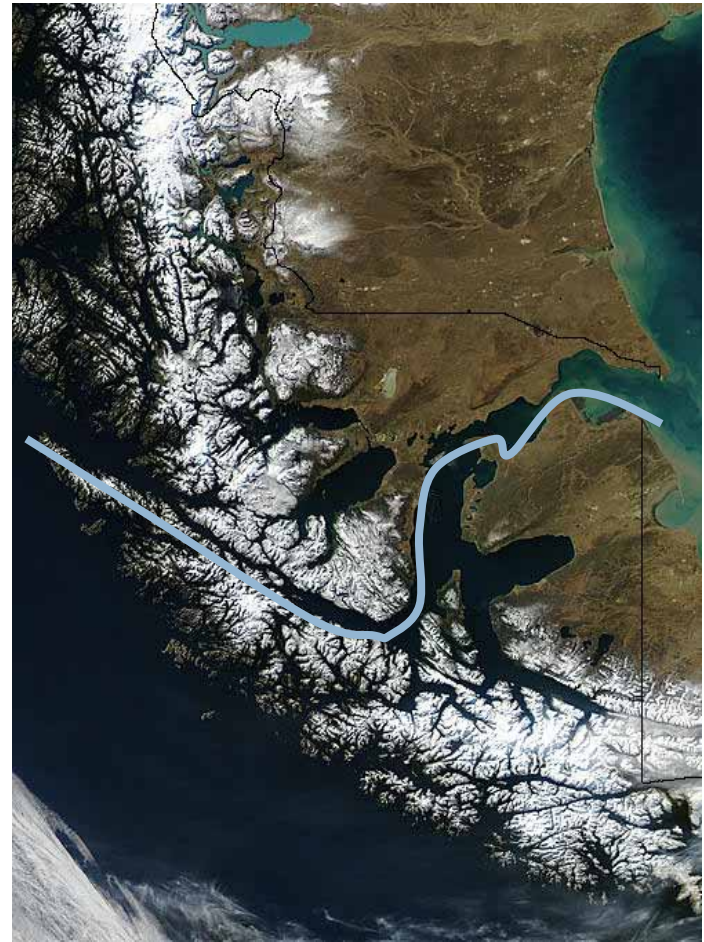

I. de Marajó
48 tis. km²

Ohňová země
(I. Grande de Tierra del Fuego)
48 tis. km²

Ohňová země ...

- **Tierra del Fuego** = souostroví (73,8 tis. km²) jižně od Magalhãesova průlivu (*Estrecho de Magallanes*)
- **Isla Grande de Tierra del Fuego** = hlavní ostrov (48,0 tis. km²)

Americké rekordy (členitost):

- Nejširší a nejhlubší průliv (**Drakeův průliv** – 950 km)
- Nejvyšší výška přílivu (*(Bay of) Fundy* – 19,6 m)
- Největší ostrov (**Grónsko** – 2 175 600 km²)
- Největší říční ostrov (**I. de Marajó** – 48 000 km²)